

MIEŠTO

L a i k r a š t i s

Apie tai, kas svarbiausia ir aktualiausia Marijampolės žmonėms

2024 m. birželio 20 d., ketvirtadienis, Nr. 21 (1837) / ML

Trumpiausią naktį pasitinkant: tradicijos keičiasi, prasmė išlieka

Deimantė Petrauskaitė

Jau šį savaitgalį ežerų ir upių pakrantes, parkus ir pievas nušvies laužai, skambės dainos ir visas kraštas prisipildys šventinės nuotakos – švėskime Jonines.

Joninės – viena iš laukiamiausių ir įsimintiniausių švenčių Lietuvoje. Ši šventė, dar žinoma kaip Rasos arba Kupolinės, kupina tradicijų ir magijos, suburia šeimas, draugus ir bendruomenes. Praleisdami ilgiausią metų naktį kartu, žmonės ne tik dainuoja ir šoka, bet ir ieško paparčio žiedo, kuris, kaip sakoma, neša laimę ir sėkmę.

Joninės – ilgiausios dienos ir trumpiausios nakties metas, šventė, kuri savo šaknimis siekia pagoniškus laikus. Šios šventės prasmė siejama su saulėgrįža, augalijos vešėjimu, naujos gyvybės pradžia ir baigtimi bei simbolizuoja gyvybės ciklą, atsinaujinimą ir bendrystę su gamta. Šie dalykai pagonybėje buvo svarbiausia žmogaus gyvenimo dalis.

Kupolė – apsauga nuo pavojų ir stichinių nelaimių

Šventės metu žmonės kupoliaudavo – rinkdavo vaistinius augalus, nes buvo tikima, kad jie būtent šią naktį pasiekia savo kulminacijos tašką ir įgauna ypač stiprią ir magišką galią gydyti ligas, atnešti laimę. „Reikia aplankyti devynis laukus, iš jų surinkti devynis žolynus, kurie turės gydomųjų ir magiškų galių. Arba viename lauke saulei tekant žengti į skirtingas 9 puses ir taip surinkti 9 žolynų kupolę,“ – sako etnologė Eglė Alenskaitė.

Kupoliavimas šią naktį mūsų protėviams buvo ne tik pramoga, bet ir gyvybiškai svarbūs darbai, saugoję nuo pavojų ir stichinių nelaimių. Per Jonines žolininkais tapdavo visi, ypač moterys. Surinktų kupolių dalį moterys iki vidurnakčio sušerdavo gyvuliams, kad apsaugotų juos nuo apkerėjimo. Kitas užkaišdavo už šventųjų paveikslų ir stebėdavo, kaip džiūsta. Jei ilgai nedžiūdavo, tai buvo manoma, kad tie metai bus laimingi. Žoles laikė iki Šv. Kalėdų – žiemos saulės grįžtmečio, tada sušerdavo karvėms, kad būtų sveikos ir pievingos. Džiovintomis žolėmis smilkydavo, susirgus žmogui ar gyvuliui.

Taip pat iš įvairių žolelių ir gėlių buvo pinami vainikai. „Vainikas – be pradžios ir pabaigos. Jis simbolizuoja amžinybės ratą, metų ratą, gyvenimo ratą. Tai brandos, pilnametystės simbolis. Tai be galo sakralus šventės elementas, kuris vis tiek šventės eigoje sudeginamas, išplukdomas ar mėtomas į kupolės medį. Simbolizuoja atsiveikimą su jaunyste. Kiti šaltiniai teigia,

jog Joninių vainiko nei plukdė, nei degino, o saugojo pagarbiausioje vietoje“, – pasakoja E. Alenskaitė.

Laužai apsaugo nuo piktųjų jėgų

Dar vienas svarbus ir išskirtinis Joninių šventės akcentas – apeiginės ugnies kūrenimas. Senovėje žmonės tikėjo, kad Joninių naktį yra suaktyvėjusios piktosios jėgos, todėl Joninių laužai būdavo deginami per visą naktį, taip pakeisdami saulę ir savo skleidžiamą šviesą atbaidydami piktąsias jėgas.

Ugnis buvo laikoma šventa apsaugos priemone, todėl mūsų protėviai, tikėdamiesi sveikatos, moralinio apsaugos, naujos pradžios ir laimės, šokinėdavo per laužus. Šie dalykai buvo Joninių ugnies simbolika.

Vanduo – gyvybės ir atsinaujinimo šaltinis

Joninių šventėje, be ugnies, svarbūs komponentai buvo vanduo ir rasa. Šios šventės pavadinimas siejamas su rasa, nes ji simbolizuoja sidabrinį vandens lašelį, turinčią magišką reikšmę. Vanduo visada buvo laikomas gyvybės, atsinaujinimo ir atgimimo simboliu. Rasos lašelis buvo laikomas gyvybės vandeniu, turinčiu stebuklingų savybių.

Joninių rytą, prieš saulei tekant, žmonės atlikdavo įvairias apeigas su rasa, tikėdamiesi geresnio derliaus ir sveikatos. Joninių išvakarėse ar anksčiau rytą žmonės eidavo maudytis prie upių ar ežerų, tikėdamiesi pasveikti, apsaugoti nuo ligų ir sustiprėti. Šios apeigos siejosi su pagarba vandeniui, kuris apvaisina žemę ir suteikia jai jėgų auginti vaisius.

Pagoniškos apeigos dažnai apimdavo kiaušinių metimą į vandenį ar net gyvulių aukojimą, siekiant dievų palaiminimo.

Šiuolaikines Jonines galima švėsti ir nusilenkus tradicijoms

Be gamtos ir saulės garbinimo, Joninės turi ir svarbią socialinę reikšmę. Tai yra ypatingas bendruomenės susibūrimo laikas, kai žmonės renkasi kartu, bendrauja, šoka, dainuoja ir žaidžia įvairius tradicinius žaidimus. Ši šventė yra kupina magijos, paslapties ir gamtos dvasios, kuri sujungia žmones, primindama apie mūsų ryšį su gamta ir senaisiais protėvių papročiais.

Joninių naktį žmonės susiburia aplink laužus, jaunimas ir vyresnieji

Asociatyvi nuotr.

dalinasi istorijomis, legendomis ir mitais, taip palaikydami gyvą tautosakos tradiciją. Tokiu būdu ne tik stiprinamas bendruomeniškumas, bet ir skatinama pagarba gamtai bei kultūriniam paveldui, perduodamam iš kartos į kartą. Deja, viskas keičiasi...

„Mes jau niekada nebešvėskime savo tradicinių švenčių taip, kaip praeities kartos. Mes jau esame urbanizuoti, išlepinti pramoginių renginių, norime daug linksmybių ir triukšmo. Bet visa tai galima suderinti ir nusilenkus savo tradicijoms, iš širdies supynus vainiką, įėjus per šventinius vartus, nusiprausęs vandeniu, prisiglaudus prie ugnies šilumos, sušokus savo tradicinius šokius ir ratelius, tikrai ne didžiausią nuodėmę padarysime, jei šventė tęsis su šiuolaikiniais atlikėjais. Svarbiausia yra žinoti savo tradicijas, papročius, visa tai puoselėti ir gyventi nūdienoje. Ir mūsų proseneliai kažkada galvojo, jog išgyvena tradicijų nunykimą ar kaitą. Toks gyvenimo rato tikslas – sukurti ir keistis“, – sako E. Alenskaitė.

Atsigręžimas į tradicijas ir jų puoselėjimas yra svarbus, nes tai leidžia išsaugoti kultūrinį paveldą ir perduoti jį ateities kartoms, išlaikant ryšį su protėviais ir jų išmintimi. Todėl švėskime prisimindami tradicijas, atsigręždami į protėvių išmintį, kurdami bendrystę šiandienai ir rytojui!

Šiame numeryje skaitykite:

2 psl.

Ar reikia bijoti vedybų sutarčių?

Apie vedybų sutarčių sudarymo ypatumus pasakoja „Skyrybų centro“ vadovas Saulius VAIKŠNORAS.

***

Literatūriniai pasikalbėjimai ir Meno skambesiai Draugystės bibliotekoje

Jaukiu ir nuoširdžiu susitikimu su Lietuvos meno ir literatūros srityse žinomais žmonėmis Draugystės biblioteka užbaigė projektą „Draugystės Kultūros Forumas 3“.

3 psl.

Kada remonto sulauks byrančios Skaisčiūnų kaimo gatvės?

Marijampolės savivaldybės Skaisčiūnų kaimo gyventojai jau ne vienerius metus skundžiasi prasta kaimo infrastruktūra. Pažadų žmonės girdėjo ne vieną, o ir planų taip pat būta.

5 psl.

Klausiamie politikų. Kaip manote: „Rail Baltica“ statybos Marijampolės savivaldybei atneš daugiau naudos ar žalos?

***

Daugybę diskusijų keliantis bankų solidarumo mokestis – ką verta žinoti?

6 psl.

Atskamba dar viena VIŠTYČIO MUZIKOS PAKRANTĖ

Internetinis portalas

Ar reikia bijoti vedybų sutarčių?

Daiva Balčiūnė

Vasara tradiciškai – vestuvių metas. Įprasta manyti, kad užsiėmę maloniais šventės organizavimo rūpesčiais, jaunieji mažiausiai galvoja apie teisinius reikalus. Vis dėlto, neretai prieš prisiekdami amžiną meilę būsimi jaunavedžiai rūpinasi ir turto dalybomis, apsidrausdami nuo nemalonių teisinių peripetijų dėl galimų skyrų. Ar tikrai vedybų sutartis yra žingsnis skyrų link, koku ja laiko neretas lietuvis? O gal tai protingas žingsnis, kuris, nors ir nepadau sušvelninti bendro gyvenimo pabaigos širdgėlos, tačiau turto dalybas išsprendžia be vargo? Apie vedybų sutarčių sudarymo ypatumus Miesto laikraščiu papasakojo „Skyrybų centro“ vadovas Saulius VAIKŠNORAS.

Kokiu tikslu sudaroma vedybų sutartis?

Pravartu žinoti, kad Lietuvoje vedybų sutartį (toliau tekste – VS) galima sudaryti tiek iki vestuvių, tiek ir bet kada po santuokos sudarymo (tai būtų poveidybinė sutartis). Mūsų patirtis rodo, kad šias sutartis Lietuvoje sudaro tikrai nedidelė dalis sutuoktinių. Nesant VS laikoma, kad po santuokos įregistravimo turtas, kuris įgyjamas santuokos metu, tampa bendra nuosavybe.

Iš patirties pastebėtina, kad VS dažnu atveju pasirenka sudaryti tie, kurie tam tikra prasme jau yra „pasimokę“, turime galvoje tuos, kurie į vedybinį gyvenimą „ateina“ antrą kartą, nutrūkus pirmajai santuokai.

Dažnu atveju sprendimą sudaryti VS pasirenka žmonės, kurie turi skolinių, asmeninių išpareigojimų. Nes nors ir „ateiname“ į santykį su asmeninėmis skolomis, antstoliais ar pan., tačiau reikia nepamiršti, kad jau esant santuokoje, sutuoktinių turtas (pvz., atlyginimas) yra laikomas bendru sutuoktinių turtu, o tai nulemia, kad net ir asmeninio pobūdžio išskolinimui gali tekti aukoti abiejų sutuoktinių pajamas. Tai gi, tokiu atveju VS sudaroma tam, kad apsaugoti tą, kuris ateina į santykį „švarus“, kad toks ir pasilikytų.

Taip pat VS sudaro tie, kurie numato kelis žingsnius į priekį ir galvoja „o kas, jeigu“ ir yra suinteresuoti apsaugoti savo turtą.

Reikia nepamiršti, kad VS galima pasidalinti ir asmeninį, t.y. iki santuokos įgytą turtą, kuris pripažįstamas bendru sutuoktinių turtu. Tokia sutartis dažnai sudaroma siekiant vienas kitam (arba tik kažkuriam) įrodyti savo lojalumą ar kitas tarpusavyje svarbias vertybes.

Kokie yra galimi turto teisiniai režimai?

Turto teisiniai režimai yra du. Vienas – įstatymų nustatytas (turtas įgytas santuokoje yra bendroji abiejų sutuoktinių nuosavybė. Tokia nuosavybė yra

bendra abiejų sutuoktinių nuosavybė (nebent ji yra padalijama arba bendra jungtinė nuosavybė pasibagia kitu būdu, pvz. separacija). Šiuo atveju, sutuoktinių turto dalys nėra nustatytos, o tai reiškia, kad abu turi lygiavertes sąlygas ir teises naudoti ar valdyti turtą, juo disponuoti, tačiau tai daryti gali tik bendru abiejų sutarimu.

Kitas galimas turto teisinis režimas yra pagal sutartį nustatytas sutuoktinių teisinis režimas. Tai reiškia, kad patys sutuoktiniai savo apsisprendimu pakeičia įstatymo leidėjo numatytą turto teisinį režimą savo nuožiūra.

VS galima numatyti trejopo pobūdžio teisinius režimus:

- visas turtas, t.y. įgytas tiek iki santuokos, tiek po santuokos sudarymo, yra kiekvieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė (toks turto režimas yra **visiško sutuoktinių turto atskirumo teisinis režimas**).
- turtas, kiekvieno sutuoktinio įgytas iki santuokos ir esantis jų asmeninė nuosavybė, po santuokos įregistravimo tampa jų bendra jungtine nuosavybe (šis turto režimas yra **visiško turto bendrumo teisinis režimas**).
- turtas, įgytas susituokus, yra **bendroji dalinė sutuoktinių nuosavybė** (nuo įstatymo numatyto turtinio režimo skiriasi tuo, kad turto dalys nebūtinai gali būti lygios).

VS gali būti sudaroma tiek dėl esamo, tiek dėl būsimos turto, pavyzdžiui, kad turtas, įgytas tiek iki santuokos, tiek gyvenant santuokoje, bus kiekvieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Sutartimi nustačius sutuoktinių naujai įgyto turto teisinio režimo, bus taikomas įstatymų nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas ir visas turtas, įgytas santuokos metu, bus laikomas bendrąją jungtine nuosavybe.

Sutuoktiniai gali susitarti, kad viena iš anksčiau nurodytų turto teisinio režimo rūšių būtų taikoma absoliučiai visam turtui arba tik tam tikrai jo daliai,

taigi, VS nedraudžiama nustatyti ir mišrų turto teisinį režimą.

Kokia vedybų sutarties nauda?

VS sudarymas suteikia galimybes savo pačių apsisprendimu nusistatyti – numatyti turimo ar ateityje įgyjamo turto teisinį režimą. Tai įrankis, kuris leidžia patiems apsispręsti ir VS pritaikyti konkrečių sutuoktinių poreikiams, nes šis apsisprendimas suteikia galimybę pakeisti įstatymo leidėjo numatytą turto teisinio režimo reglamentavimą.

VS suteikia galimybę apsaugoti bendruosius šeimos interesus, taip pat VS egzistavimas ir tinkamas „iforminimas“ pagrįstai gali apsaugoti verslo/ ekonominius interesus. VS nustačius visiško turto atskirtumo režimą galima išvengti rizikų, kurios susijusios su kito sutuoktinio veikimo pasekmėmis.

Ir, žinoma, VS buvimo dėka skyrų atveju sutuoktiniai išvengia skausmingo, varginančio ir brangaus turto dalybų proceso. Vykstant skyrų ir turint VS teismo procesas gerokai sutrumpėja, o taip taupomas ne tik šalių laikas, pinigai ir emocinė savijauta, bet ir Teismo (kuris išlaikomas iš visų mūsų – mokesčių mokėtojų – pajamų) laikas. Čia galima įžvelgti ir visuotinį interesą. Bei kita.

Kokiais atvejais verta sudaryti vedybų sutartį?

VS sudarymo tikslai kiekvienu konkrečiu atveju gali ypač kisti. Priežastys, nulėmusios VS sudarymą, yra labai įvairios (nuo baimės, kad „pasivys“ sutuoktinio skolos ar nepasitikėjimas esamo ar būsimos sutuoktinio (-nės) kreditoriniu raštingumu iki noro apsaugoti visos šeimos ar savo asmeninius, ar, pvz., turimo verslo interesus). Taigi, vertinant konkrečią situaciją būtų galima atrasti tai konkrečiai situacijai esmines naudas.

Manau, dauguma teisininkų pritartų, kad VS sudaryti pravartu visais atvejais. VS sudarymas garantuoja saugumą visomis prasmėmis. VS išties suteikia laisvę ir saugumą, o tai, dažnu atveju, netgi gali pagerinti ir santykių kokybę.

Ar vedybų sutartį galima koreguoti?

LR CK 3.106 straipsnis numato, kad:

1. Vedybų sutartis gali būti pakeista ar nutraukta bendru sutuoktinių susitarimu bet kuriuo metu tokia pačia forma, kokia yra nustatyta jai sudaryti.

Tęsinys 4 psl.

Literatūriniai pasikalbėjimai ir Meno skambesiai Draugystės bibliotekoje

Jaukiu ir nuoširdžiu susitikimu su Lietuvos meno ir literatūros srityse žinomais žmonėmis Draugystės biblioteka užbaigė projektą „Draugystės Kultūros Forumas 3“.

Baigiamajame projekto renginyje su gausiai susirinkusiais skaitytojais minėmis ir melodijomis dalinosi poetė, dramaturgė, scenaristė, vertėja Violeta Palčinskaitė, leidyklos „Tyto alba“ įkūrėja ir vadovė, Lietuvos leidėjų asociacijos prezidentė Lolita Varanavičienė, gydytojas ir muzikos kūrėjas, scenos ir autorinių dainų atlikėjas, renginių organizatorius ir režisierius Vygantas Kazlauskas.

„Draugystės Kultūros Forumas“ – Draugystės bibliotekos įgyvendinamas projektas, kurio metu organizuojami gyvi susitikimai su skaitytojų pamėgtais Lietuvos ir Šilutės krašto rašytojais bei atlikėjais, kuomet dalyviai supažindinami su

Bibliotekos nuotr.

kraštiečių kūryba, sudaroma galimybė diskutuoti, bendrauti su autoriais ir tarpusavyje. Siekiama prisidėti prie kokybiško vietos kultūrinio identiteto formavimo, skatinti kultūros ir meno įvairovę.

Dėkojame Marijampolės savivaldybės administracijai ir Marijampolės Petro Kriaučiūno viešajai bibliotekai už galimybę Marijampolės miesto bendruomenei gyvai susitikti, pamatyti ir išgirsti istorijas apie literatūrą, kūrybą, gyvenimą, pasiklausyti skambių ir melodingų dainų.

Tariame AČIŪ ištikimiesiems Draugystės bibliotekos draugams ir bičiuliams.

Danutė Lukšienė

Marijampolės Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos Draugystės padalinio vyriausioji bibliotekininkė kultūrinei veiklai

Bibliotekos nuotr.

Liudvikas Tonas ir jo namas Marijampolėje

Benjaminas Mašalaitis

Marijampolėje, Tarpučiuose, Vilkaviškio ir Daukanto gatvių sankirtoje, stovi negyvenamas apleistas namas, pradėtas statyti prieš šimtą metų, t. y. 1924-aisiais. Jame gyveno du garsūs pedagogai, tarpukario Lietuvos gimnazijų direktoriai Liudvikas Tonas ir Zigmas Masaitis. Čia bus daugiau kalbama apie pirmąjį.

Liudvikas Tonas prieš 140 metų gimė kitame tuometinės Marijampolės priemiestyje – Degučiuose. Nors jo tėvas buvo vokiečių tautybės žmogus, tačiau Liudvikas mažai vartojo šią kalbą ir II pasaulinio karo metais vokiečiai konstatavo, kad jis vokiškai nekalba (o gal ir nenorėjo kalbėti!). Po mokslų Marijampolės gimnazijoje išvyko į Maskvą ir ten universitete studijavo fizikos ir matematikos mokslus. Deja, juos pabaigti sutrukdė prasidėjęs pirmasis pasaulinis karas. Iš Rusijos šis mokytojas, bet Marijampolėje beveik nežinomas žmogus grįžo tik po Nepriklausomybės karų.

1922-1926 m. dirbo kelių technikos mokslų mokytoju Rygiškių Jono gimnazijoje. Šiomet sukanka šimtas metų, kai išparceliuoto majoratinio Mikalinės dvaro žemės buvo išdalintos savanoriams, mažžemiams, miesto gyventojams. Tais pačiais metais ten sklypus gavo ir Rygiškių Jono gimnazijos direktorius A. Daniliauskas bei keletas mokytojų (galėjo visi geidžiantys, išdirbė ne mažiau dvejų metų). Tarp jų buvo mokytojas Liudvikas Tonas, kaimynų pasirinkęs muziką Juozą Kamaitį. 1926 m. įsikraustė į naująjį namą (įdomu, kad tuometinis ir dabartinis adresas nepakitė – Daukanto g. 1), kuriame pagyventi spėjo tik kelis mėnesius.

Mokytojų algalapiuose nieko neurodyta, kad jis turėtų moksleivių fotografų būrelį; gali būti, kad ši veikla buvo užfiksuota kituose dokumentuose. Pirmiausia siekė, kad daugelis gimnazijų iš Švietimo ministerijos gautų fotografijos įrangą ir rašė į ją motyvuotus laiškus. Valdžia stereoskopais aprūpino pradžios mokyklas, o netrukus ir kelias gimnazijas. Tuomet L. Tonas ėmėsi ir fotografo darbo. Susirado partnerį, kitą Marijampolės mokytoją Klemensą Karklį (1897-1959), su kuriuo susipažino beryškindamas nuotraukas pas žymiausią miesto fotografą M. Buhalterį.

Mieste su fotoaparatu rankose ar ant kaklo nevaikščiojo, bet sklido kalbėlės, kad keliaudavo į užmiestį filmuoti „gamtą“. Anot fotografo S. Rūškio, jis nuotraukų namuose neryškino, laboratorijos neturėjo: eidavo šių darbų daryti pas kažkokį fotografą žydą, iš kurio nuomojo kambarius. Vėliau tokia laboratorija buvo įkurta ir gimnazijoje.

Jis kartu su K. Karkliu išleido apie šimtą stereonuotraukų, kurias įsigijo Švietimo ministerija ir padovanojo pradžios mokykloms. Dar bendravo ir patirtimi dalijosi su anksčiau Marijampolėje gyvenusiu fotografu J. Skrinisku, išsikrausčiusiu į Prienus. Spėjama, kad

Liudviko Tono namas Marijampolėje

B. Mašalaitis nuotr.

jis fotografavo ir 1925 m. Marijampolėje vykusį „Pavasario“ kongresą bei su kitais fotografais išleido atvirukų rinkinį. Taigi, L. Tonas tapo visoje Lietuvoje žinomu fotografu, tačiau gyveno iš pedagoginės veiklos.

Nuotraukose, ypač klasikinėse (ne stereo), vyravo Marijampolės ir jos pakraščių gamta. Atvirukus žymėjo specialiu žymekliu – trikampiu su inicialais jame ir po juo. Ketvirtojo dešimtmečio pradžioje vietinis laikraštis rašė, kad turi išeiti ir naujas kompletas, bet tuo metu L. Tonas jau direktoriavo Pagėgiuose ir toks leidinys šviesos neišvydo (arba kažko nežinome). Matyt, jam nebuvo kada rūpintis ta leidyba, važinėti į Marijampolę. Kai 1930 m. Pagėgiuose viešėjo Lietuvos Prezidentas A. Smetona, tai veiklus direktorius išsireikalaavo, kad mūriniai rūmai iškiltų ir šiame mieste, taip ir nutiko po dvejų metų.

Medinio namo Tarpučiuose neparlavė ir vasaromis į jį sugrįždavo. Apie penkiolika metų namą nuomojo gimnazijos mokytojams. Antrojo pasaulinio karo metais šį namą jis nuomojo Marijampolės II gimnazijos direktoriui Zigmui Masaičiui. Deja, 1943 m. kovą jį suėmė naciai, išgabeno į Štuthofio koncentracijos stovyklą, o ten 1944 m. balandžio 18 d. nukankino.

Daug fotografavo ir Klaipėdos krašte, bet 1939 m. jį užėmė nacistinei Vokietijai, sugrįžo į neokupuotą Lietuvos dalį. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir mokytojavo lietuvių gimnazijose. 1949 m. atvyko į Niujorką ir tapo evangelikų liuteronų, išėivių iš Lietuvos, parapijos pirmininku. Vėliau veikė Mažosios Lietuvos bičiulių draugijoje, rėmė ją pinigais.

Mirė 1969 m. Niujorke.

Kada remonto sulauks byrančios Skaisčiūnų kaimo gatvės?

Deimantė Petrauskaitė

Marijampolės savivaldybės Skaisčiūnų kaimo gyventojai jau ne vieną mėnesį skundžiasi prasta kaimo infrastruktūra. Pažadų žmonės girdėjo ne vieną, o ir planų taip pat būta.

„Jau ne pirmus metus gyvename pažadais, kad bus įrengti pėsčiųjų takai, bet iki šiol jokių pokyčių nepastebime“, – teigia vienas iš Skaisčiūnų kaimo gyventojų, besiskundžiančių prasta kaimo infrastruktūra, kuri iki šiol neatitinka jų poreikių ir kelia didelį nepatogumą kasdieniame gyvenime.

Gatvės siaurumas, duobėtos pakelės ir nepakankamas važiuojamosios dalies plotis sukuria pavojingas sąlygas eismo dalyviams. „Gatvė siaura, pakelėse pilna duobių, o važiuoti telpa vos viena mašina. Jei reikia prasilenkti dviem, tenka abiem mašinom važiuoti duobėta pakele. Čia vienos juostos gatvė, ne kitaip“, – skundžiasi kitas gyventojas. Ši situacija

dar labiau apsunkina kasdienį gyvenimą ir kelia pavojų tiek vairuotojams, tiek pėstiesiems.

Kitas kaimo gyventojas pasakoja apie papildomas problemas, susijusias su greičio ribojimo kalneliais. Anot jo, prie jų namo įrengtas greičio ribojimo kalnelis yra pernelyg žemas, todėl važiuodami sunkvežimiai nesumažina greičio ir sukelia sienų drebėjimą. Iš pradžių buvo įrengti trys kalneliai, bet vienas buvo pašalintas, nes dėl automobilių sukeltos vibracijos vieno gyventojų namo sienos pradėjo trūkinėti. Dabar likę tik du kalneliai, kurie buvo įrengti po nelaimingo įvykio, kai vairuotojas mirtinai sužalojo vaiką. Tačiau, gyventojų įsitikinimu, šie kalneliai yra neveiksmingi, nes vairuotojai nesilaiko greičio ribojimo ir važiuoja nesumažindami greičio, todėl juos reikia didinti.

Marijampolės savivaldybės administracijos Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vedėjos Robertos Kelertienės teigimu, pastaraisiais metais raštiškų skundų dėl greičio ribojimo kalnelių iš Skaisčiūnų k. gyventojų gauta nebuvo, todėl, bent jau greitai, nieko nesiruošiama daryti.

Tačiau gyventojai vis tik viliasi, kad Marijampolės savivaldybė pagaliau imsis veiksmų ir pradės ilgai lauktus infrastruktūros gerinimo darbus Skaisčiūnų kaime. Tikėtina, kad europinio projekto pagalba žadėti pėsčiųjų takai pagaliau

Skaisčiūnų g. rekonstrukcijos turėtų sulaukti iki 2029 m.

D. Petrauskaitės nuotr.

bus įrengti ir kaimo bendruomenė galės džiaugtis saugesne ir patogesne aplinka.

Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vedėja priminė, kad Skaisčiūnų gatvės rekonstrukcijos projektas buvo patvirtintas 2022 m., tačiau nebuvo įgyvendintas dėl lėšų trūkumo: „Buvo patvirtintas kapitalinio remonto projektas „Dėl Marijampolės sav. Marijampolės sen. Skaisčiūnų k. Skaisčiūnų g. kapitalinio remonto įrengiant šaligatvį techninio darbo projekto tvirtinimo“. Šis projektas nebuvo įgyvendintas, nes negautos europinės lėšos (buvo galimybė gauti labai nedidelę dalį, o didesnę dalį būtų reikėję prisidėti savivaldybei).“

Kol laukiama didesnių projektų įgyvendinimo, savivaldybė planuoja tęsti infrastruktūros priežiūros ir paprastojo remonto darbus.

Kaip informavo R. Kelertienė, Skaisčiūnų kaimas šiuo metu yra įtrauktas į kitą projektą: „Į regiono plėtros planą buvo įtrauktas projektas „Marijampolės miesto Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infras-

truktūros plėtra“ (tarp jų – ir Skaisčiūnų kaimo Skaisčiūnų gatvės atkarpos rekonstravimas įrengiant dviračių ir pėsčiųjų takus). Buvo gauti suderinimai su Susisiekimo, Vidaus reikalų ir Finansų ministerijomis. Pasiūlymui buvo pritarėta. Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu buvo patvirtinta 2024-2029 m. Marijampolės miesto strategija, kurioje numatytos lėšos Marijampolės miesto Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtrai. Buvo numatyti įgyvendinimo terminai ir preliminarūs lėšų poreikis: ES fondų lėšos (1 mln. 422 tūkst. Eur) ir savivaldybės biudžeto lėšos (251 tūkst. Eur).“

Šiuo metu rengiamas techninis darbo projektas, apimantis Tyliosios ir Mikalinės gatvių bei Skaisčiūnų kaimo gatvių atkarpų rekonstrukciją, įrengiant dviračių ir pėsčiųjų takus. Gavus teigiamą ekspertizės aktą ir patvirtintus projektą, bus skelbiamos viešojo pirkimo procedūros statybos darbų rangovui nustatyti ir prasidės darbai.

Pėsčiųjų takas Tyliojoje g. laukia atnaujinimo

D. Petrauskaitės nuotr.

Ar reikia bijoti vedybų sutarčių?

Atkelta iš 2 psl.

2. Vedybų sutarties pakeitimas ar nutraukimas prieš trečiuosius asmenis gali būti panaudotas tik tada, jeigu vedybų sutarties pakeitimas ar nutraukimas yra įregistruotas vedybų sutarčių registre. Ši taisyklė netaikoma, jeigu sandorio sudarymo metu tretieji asmenys žinojo apie vedybų sutarties pakeitimą ar nutraukimą.

3. Vieno sutuoktinio reikalavimu vedybų sutartis gali būti pakeista ar nutraukta teismo sprendimu, kai yra šio kodekso šeštojoje knygoje numatyti sutarties pakeitimo ar nutraukimo pagrindai.

4. Vieno ar abiejų sutuoktinių kreditoriai, kurių teises pažeidė vedybų sutarties pakeitimas ar nutraukimas, turi teisę per vienerius metus nuo tos dienos, kai sužinojo apie vedybų sutarties pakeitimą ar nutraukimą, ginčyti tokį pakeitimą ar nutraukimą teismo tvarka ir reikalauti pažeistų teisių atkūrimo.

Taigi, bendrai atsakant, galima teigti, kad VS galima koreguoti esant abiejų tarpusavio sutarimui. Taip pat pravartu žinoti, kad VS gali būti ir nutraukta. Tiek VS nutraukimas, tiek pakeitimas turi būti įformintas raštu ir patvirtintas notarine tvarka.

Ar į vedybų sutartį galima įtraukti vaikus?

Vedybų sutartis yra turto tarp sutuoktinių teisėms ir pareigoms nustatyti, aptarti, atskirti ar nustatyti teisinį turto ir pareigų režimą. Tai yra asmeninio pobūdžio sutuoktinių susitarimas, taigi vaikų negalima įtraukti į VS.

Kokius punktus galima įtraukti į VS?

Į VS galima įtraukti tuos punktus, kokius pageidauja VS šalys ir kurie, žinoma, neprieštarauja įstatymams, nes tokia sutartis iš esmės būtų laikoma negaliojančia. Verta paminėti, kad taip pat negalioja VS, kurios punktai prieštarauja ne tik imperatyvioms įstatymų normoms, bet ir tos, kurios prieštarauja viešajai tvarkai, gerai moralei, negalioja ir tokia VS, kurioje nustatomos ar keičiamos sutuoktinių asmeninės teisės

ir pareigos jų vaikams ar reglamentuojami sutuoktinių asmeniniai neturtiniai santykiai ar pan.

Kiek kainuoja sudaryti VS?

Tikslaus atsakymo neturiu. Kaina kiekvienu atveju gali skirtis. Vieni naudosis patarimu konsultuotis su teisininkais visame procese, kiti ne. Papildomai kainuos notaro paslaugos, nes VS ketinantys sudaryti asmenys turi kreiptis į notarą, kuris tvirtina sutartį. Be to, VS reikia įregistruoti vedybų sutarčių registre.

Ar savo darbo praktikoje esate susidūrę su kokiais nors ypatingais atvejais, kai į VS yra įtraukiami neįprasti dalykai ar sąlygos?

Esame ne vieną bylą turėję, kai Šalys tik pasikreipė į mus, pavyzdžiui, dėl jų santuokos nutraukimo, sužino konkrečiai jų sudarytos VS esmę. Puikiai pamenu atvejį, kai kreipėsi vyresnio amžiaus sutuoktiniai dėl santuokos nutraukimo (santuoka truko vos kelis mėnesius). Jie pateikė reikiamus dokumentus (tame tarpe buvo VS), aptarėme, kokios turėtų būti santuokos nutraukimo pasekmių sąlygos. Nagrinėjant pateiktus dokumentus supratome, kad VS aptartas ir turto, įgyto iki santuokos, režimas, t.y. jų atveju, buvo tarpusavyje pasidalintas ir turtas, kuris yra kiekvieno iš jų asmeninė nuosavybė. Klientei tai buvo naujiena. Pasirodo, ji, sudarydama VS, nebuvo pakankamai į ją įsigilinsi ir tikėjosi, kad sudaro VS tik dėl turtinių teisių ir pareigų, kuris/kurios bus įgyjamas/ os santuokos metu.

Taigi, nors ir negaliu išskirti ypatingų atvejų su neįprastomis sąlygomis, nes mes, teisininkai, puikiai suvokiame, kad tai, kas man atrodo neįprasta ar keista, tai kitam gali būti visiška norma, su tuo susiduriame kasdien. Tačiau iš to, kas pasakyta viršuje, noriu atkreipti dėmesį, kad visgi, kartais Šalys ne iki galo suvokia savo susitarimus ir jų tolimesnę reikšmę jų pačių gyvenimui, teisėms ir pareigoms. Tai leidžia daryti išvadą, kad jų pačių naudai privalu konsultuotis su profesionalais, teisininkais prieš priimant

sprendimą ir sudarinėjant tokio pobūdžio sutartis, kurios turi lemiamos reikšmės jų gyvenimui.

Ką patartumėte norintiems sudaryti VS?

Išsiaiškinti, kokios pozicijos laikosi kita pusė, nes kartais tai gali tapti skyrybų arba nebeįvyksiančios santuokos priežastimi (*šypsosi – red. past.*). Pajuokavau, tačiau kiekviename juoke yra dalis tiesos, ar ne?

Išties pastebėtina, kad tikrai kai kuriais atvejais į VS žiūrima skeptiškai. Yra žmonių, kurie pasiūlymą sudaryti VS gali priimti kaip asmeninį įžaidimą. Nes mano, kad sudarius VS iš anksto yra „užprogramuotos“ skyrybos, pasitaiko atveju, kuomet traktuojama, kaip nepasitikėjimas, neloyalumas. Dar daugiau, pvz., bažnytinėje santuokoje **ikivedybinės** sutarties sudarymas netgi lemia bažnytinės santuokos negaliojimą.

Pirmiausiai ypač svarbu pasikalbėti tarpusavyje, susidėlioti prioritetus. Jeigu vienas iš sutuoktinių (ar būsimų sutuoktinių) prieštarauja VS sudarymui, verta su profesionalu pasikalbėti, kad būtų išsiaiškintos nuogastavimo priežastys. Galbūt teisininkai padėtų suprasti, kad VS tikslas yra tiesiog labai plataus pobūdžio turtinių klausimų įtvirtinimas pagal tai, kaip nusprendžia pačios šalys, ir kad VS sudarymas tikrai nereiškia, kad ja tik siekiama numatyti saugiklius skyrybų atveju, t.y. jokiū būdu VS neprogramuoja skyrybų proceso, tai tam tikra prasme tik palengvina ir teikia aiškumo tarpusavyje. Be to, svarbu prisiminti, kad net VS nedraudžia turėti ir bendro sutuoktinių turto, pinigų.

Abipusiu sutarimu susitarus dėl VS sudarymo, būtina tartis, konsultuotis su teisininkais ir tą pagrindžia mano pateiktas praktinis pavyzdys. Tai esminis patarimas ir būtų toks – konsultuotis VS sudarymo ir pasirašymo metu su profesionalais.

Straipsnyje išdėstyta nuomonė negali būti laikoma absoliučia tiesa ir negali būti taikoma „aklai“. Tai autoriaus nuomonė aktualiais redakcijos pateiktais klausimais, kuri grindžiama LR esančiu teisiniu reglamentavimu ir teismų praktika. Kiekvienu atveju būtinas individualios situacijos aptarimas ir teisinis įvertinimas.

Tautkaičiuose praūžė tradicinė Vaikų šventė

Birželio 8 dienos popietę Tautkaičių kaimo bendruomenės kiemelyje įvyko ketvirtoji, jau tradicija tapusi, Vaikų šventė. Šventė skirta paminėti vaikų dieną ir pasitikti vasarą, suburti šeimas ir praleisti gerą ir šiltą popietę. Tai šventė, kuri suburia ne tik vietinius, bet ir vaikus iš aplinkinių kaimų, miesto. Tai tarsi mini tėvų ir net senelių sueiga.

Vaikų šventės metu mažuosius, tėvelius ir senelius pasitiko šokių studijos „Šok su Sidona“ mažieji šokėjai, kurie dovanavo šokį, savo juoką ir šypsenas. Taip pat buvo pristatyta ir atidaryta mini bibliotekėlė, kurią pagamino ir bendruomenei padovanojo tautodailininkas Klemensas Kvainauskas. Šventės dalyvius sveikino ir Seimo narė Vaida Giraitytė-Juškevičienė.

Šventės metu kiemelyje netrūko ir žaidimų, ir įvairių užsiėmimų, tokių kaip ryškiaspalvių sruogų įpynimai, karūnų gamyba, laikinos tatuiruotės ir blizgučiai ant veiduko. Taip pat vaišino me ledais ir limonadu. Netikėtai vaikus

Aktyvus Tautkaičių bendruomenės kolektyvas
Bendruomenės nuotr.

Bendruomenės nuotr.

aplankiusi Meškutė apdovanojo vaikus ledais, o šventę vainikavo putų šou. Visas kiemelis buvo pilnas muzikos, vaikų, juoko ir geros nuotaikos, o dalyvių gausa tik įrodo, kad tokios šventės reikalingos.

Ši šventė – tai projektas, kurį finansavo LR SADM. O Tautkaičių draugystės kieme laukiami visi. Iki kitų susitikimų, Tautkaičių draugystės kiemelyje!

Tautkaičių kaimo bendruomenės taryba

Mėgaudamiesi vandens malonumais, nepamirškite ir saugumo!

Karštomis vasaros dienomis daugelis skuba atsigaivinti prie jūros ar vandens telkinių. Ugniagesiai gelbėtojai primena, kad neatsakingas elgesys ar perdėta rizika gali tapti skaudžių nelaimių vandenyje priežastimi.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenimis, vien per šį birželį ugniagesiai gelbėtojai iš vandens telkinių ištraukė jau daugiau kaip 10 skenduolių. Kaip liudija ugniagesių gelbėtojų statistika, skęstančiųjų vandens telkiniuose šiais metais daugėja.

Kaip teigia ugniagesiai, skęstama dėl įvairių priežasčių. Pagrindinės iš jų, kai neįvertinama galima rizika, bandoma kuo toliau nuplaukti nuo kranto, maudomasi ten, kur nėra gelbėtojų, o ypač – apsvaigus nuo alkoholio ar psichotropinių medžiagų.

Ugniagesiai gelbėtojai pataria maudytis tik saugiose, tam pritaikytose vietose. Taip pat atkreipia dėmesį,

kad laiką leidžiant prie vandens, tėveliai turėtų ne akimirksniai nenuleisti akių nuo vaikų, net ir tada, kai jie nesimaudo. Minutė kita, kurią praleidžiate naršydami mobiliajame telefone, gali kainuoti vaiko gyvybę.

Atsakyti maudynių reikėtų, jei esate labai pavargęs ar blogai jaučiatės, taip pat perkaitus saulėje ar gausiai pavalgus. Negalima maudytis naktį ir perkūnijos metu. O šokti į vandenį nežinomoje vietoje, netgi ten, kur anksčiau buvo saugu, gali būti pavojinga.

Niekada neplaukite toliau įspėjamųjų ar maudymosi vietą žyminčių ženklų. Labai didelė skendimo rizika,

kai plaukiojama ant pripučiamų čiužinių, padangų kamerų, savadarbių plaustų ar kitų priemonių, ypač jeigu nemokate plaukti arba plaukiate prastai. O plaukiojant su vandens transporto priemonėmis – pramoginiais plaustais, valtimis, baidarėmis, būtina dėvėti plūdrias priemones (gelbėjimo liemenes ar specialius kostiumus). Pasak ugniagesių narų, neretai tenka ieškoti skenduolių ir apvirtus valčia, visi gelmėse rasti kūnai būna be gelbėjimo liemenių.

Gelbėtojai įspėja, kad vanduo – ne vieta išdaigoms ar žaidimams: nenardinkite kito asmens, netampykite už kojų, nelipkite ant pečių. Jei plaukiate valtimi, jos nesiūbuokite, joje nevaikščiokite.

Ugniagesiai gelbėtojai prašo gyventojų laiką leisti saugiai. Branginkime savo ir kitų gyvybes.

PAGD informacija

POLITIKŲ TRIBŪNA

„Rail Baltica“ statybos Marijampolės savivaldybei atneš daugiau naudos ar žalos?

Neseniai Vyriausybė patvirtino europinės vėžės projekto „Rail Baltica“ ruožo nuo Jiesios iki sienos su Lenkija infrastruktūros vystymo planą, netrukus bus pradėtos ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros. Kaip manote: „Rail Baltica“ statybos Marijampolės savivaldybei atneš daugiau naudos ar žalos?

Gediminas AKELAITIS
Krikščionių sąjunga

Elektrifikuoto greitojo (240 km/h) geležinkelio infrastruktūra su Marijampolės krovinių stotimi yra geras, perspektyvus projektas, kuris galėjo turėti įtakos Marijampolės ir regiono ekonominiams pakilimui.

Valstybėje buvus ir esant korumpuoti, nedemokratiškai, agresyviai, provokacinei valdžiai, kuri galvojo ir galvoja, kaip per projektus pasisavinti pinigus, „Rail Baltica“ naudos Marijampolei neduos. Trumpam laikui statybos metu galbūt bus pasitelktos organizacijos tiltų, viadukų, aplinkelių tiesimui kaip subrangovai.

Geležinkelio, kaip ekologiškiausio transporto, paskirtis – vežti keleivius ir krovinius. Žmonės iš LIETUVOS emigravo lėktuvais, autobusais. Keleivių neliko. Esant sankcijų, provokacijų agresyviai valdžios politikai, krovinių taip pat nėra. Tą rodo Klaipėdos jūrų uosto pavyzdys. Kroviniai gali būti tik iš Rytų, Vidurinės, Rytinės Azijos šalių. Nėra krovinių, nėra keleivių, nėra darbo, nėra pinigų, nėra pelno ir darbo vietų... Karinių krovinių, technikos vežimas yra epizodinis, trumpalaikis, neperspektyvus ir Lietuvai, Marijampolei nepelningas.

Statybų metu bus paimtas žmonių turtas, griaujami pastatai, padalinama ūkininkų žemė. Teisinėje valstybėje nuostoliai pilnai kompensuojami. Lietuvoje – tik „artimiesiems oligarchams“.

Po kapitalinio rusiškos vėžės remonto nuo Lenkijos sienos iki Kauno, pavadinant jį „Rail Baltica“, korumpuota valdžia sugebėjo objektą priduoti be izoliacinių sienelių, be automatikos, signalizacijos. Pervazoje atsirado STOP ženklai. Apsaugai nuo triukšmo, teršalų – pinigų neliko.

Nesu prieš tarptautinius projektus, bet kategoriškas prieš korumpuotus, savanaudžius, autokratiškus politikus ir valdžios biurokratus, melagius ir grobstytojus.

Arogantiška, partokratinė Lietuvos valdžia tokių projektų su vietos gyventojais, politikais nesvarsto, nederina. Jokių pasiūlymų, prašymų, argumentų negirdi.

Marijampolėje traukiniai nestos, krovos nebus... Kas gali paneigti, kad pabaigus projektą AB „Lietuvos geležinkeliai“ nebus privatizuoti? Jeigu taip įvyks, tada Marijampolės problemos niekam nerūpės.

Saulius PERLIS
LSDP

„Rail Baltica“ projektas yra ambicingas infrastruktūros projektas, skirtas sujungti Baltijos šalis (Estiją, Latviją, Lietuvą) su Europos geležinkelių tinklu. Šis projektas turi tiek teigiamų, tiek neigiamų aspektų.

Nauda:

1. Ekonominė nauda: Transporto išlaidų mažinimas: sumažins krovinių ir keleivių transportavimo kaštus tarp Baltijos šalių ir Vakarų Europos; Investicijų pritraukimas: skatins investicijas į regioną, sukurs naujų darbo vietų tiek statybų metu, tiek po projekto įgyvendinimo; Regioninės ekonomikos stiprinimas: padės sukurti stipresnę, integruotą regiono ekonomiką, skatins prekybą ir turizmą.

2. Aplinkosaugos nauda: CO₂ emisijų mažinimas: skatins naudoti mažiau teršiantį transportą (geležinkelius vietoj automobilių ar lėktuvų); Energijos efektyvumas: geležinkeliai yra vienas iš efektyviausių energijos naudojimo būdų transportui.

3. Socialinė nauda: Keleivių komfortas ir saugumas: užtikrins greitesnį, patogesnį ir saugesnį keleivių vežimą; Regioninis mobilumas: pagerins judėjimo galimybes regione, padidins susisiekimą tarp miestų ir kaimų.

Žala:

1. Aplinkosaugos žala: Natūralių buveinių trikdymas: statybos darbai gali trikdyti natūralias buveines, sukelti poveikį vietos biologinei įvairovei; Triukšmas ir

tarša: statybos metu ir po jų gali padidėti triukšmas ir oro tarša, ypač aplink infrastruktūros objektus.

2. Socialinė žala: Žemės ekspropriacija: vietos gyventojai gali prarasti žemę arba būti priversti persikelti dėl geležinkelio trasos statybos; Kultūrinio paveldo praradimas: kai kuriais atvejais infrastruktūra gali paveikti kultūrinio paveldo objektus.

3. Ekonominė žala: Didelės išlaidos: projekto įgyvendinimas reikalauja didelių finansinių išlaidų, kurios gali būti našta valstybių biudžetams; Gražos rizika: yra rizika, kad projekto ekonominė nauda gali būti mažesnė, nei tikėtasi, arba atsiras ne taip greitai, kaip planuota.

Apibendrinant, „Rail Baltica“ projektas turi didelį potencialą teigiamai paveikti Marijampolės savivaldybę, sujungdamas ją su Europos transporto sistema, tačiau svarbu kruopščiai planuoti ir valdyti projektą, siekiant sumažinti galimą neigiamą poveikį aplinkai ir vietos gyventojams.

Kęstutis TRĄŠKEVIČIUS
TS-LKD

Kadangi naujas europinės vėžės geležinkelio ruožas nuo Jiesios (Kauno) iki Lenkijos sienos bus tiesiamas aplenkiant Marijampolę, iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad šis „Rail Baltica“ vystymo projektas mūsų savivaldybei neatneš kokios nors reikšmingesnės naudos.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad yra numatytos dvi jungtys nuo pagrindinės „Rail Baltica“ trasos prisijungimui į Marijampolės geležinkelio stotį, o tai sudarys galimybę sustoti mūsų mieste tarptautiniams keleiviniams traukiniams. Be to, prie pagrindinės „Rail Baltica“ trasos šalia Marijampolės LEZ numatoma įrengti naują geležinkelio stotį, kuri bus naudinga vietos verslui, padidindama krovinių logistikos galimybes bei sudarydama sąlygas plėtoti savivaldybės ekonominį potencialą. Šioje stotyje taip pat planuojamas terminalas karinės technikos aptarnavimui, kuris turės teigiamos įtakos nacionalinio saugumo stiprinimui.

Visa tai tiek savivaldybės gyventojams, tiek įvairioms įmonėms sukurs papildomas naudas, kurios nusvers dėl „Rail Baltica“ naujos geležinkelio vėžės tiesimo atsirandančius nepatogumus.

Daugybę diskusijų keliantis bankų solidarumo mokestis – ką verta žinoti?

Žaneta Jakubauskaitė

Bankų mokestis Europos Sąjungoje

Banko mokestį turi įvedusi Ispanija, Vengrija, Čekija. Vokietija apie jį diskutavo, bet atsisakė. Italija siekė įvesti 40 procentų vienkartinį mokestį iš palūkanų, bet po akcijų nuosmukio Vyriausybė persigalvojo ir mokestį sumažino 5 kartus.

Lietuvoje šis mokestis sukėlė daug diskusijų, bet po 2023 metų gegužės 16 dienos Seimas priėmė Bankų solidarumo mokesčio įstatymą. Šis įstatymas priimtas tik 2 metams.

2022 metais prasidėjus karui Ukrainoje, buvo pastebėtos padarytos klaidos, kas neišdirbta ir nepadaryta. Šioje vietoje skaudžiausiai nukentėjo ne bankai, o paprasti žmonės, kurie yra pasiėmę paskolas.

Kas paskatino tokio mokesčio atsiradimą?

Laikinas solidarumo įnašas pagal atskirą įstatymą skirtas šalies karinio mobilumo ir karinės transporto infrastruktūros projektams finansuoti. Jo atsiradimą lėmė netipinės aplinkybės: Vyriausybės ir Europos Centrinio Banko atsakas, siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos pasekmes, dėl kurios šalies bankuose reikšmingai išaugo perteklinis likvidumas, o vėliau – Rusijos karas prieš Ukrainą, sustiprinęs infliaciją. Tokie išskirtiniai procesai lėmė netipinę situaciją bankų sektoriuje, dėl kurios bankai patyrė nelauktą ir ypač reikšmingą pelno prieaugį. Buvo skaičiuojama, kad bankų pelnas per 2023 m., lyginant su ankstesniais laikotarpiais, išaugs iki 3 kartų. Taigi, ši priemonė buvo pasiūlyta kaip galimybė šalies bankams be

neigiamo poveikio finansiniam stabilumui solidarai ir reikšmingai prisidėti prie visuomenės poreikių.

Šis solidarumo įstatymas turėjo baigti galioti šių metų gegužės viduryje. Tačiau birželį Seimas solidarumo įnašo mokėjimą pratęsė dar vieneriems metams – 2025 metų mokėjimo laikotarpiui, taip siekiant gauti papildomų lėšų gynybai.

Kokia bankų solidarumo esmė?

Banko įnašas sudarytų 60 procentų jų grynujų palūkanų pajamų, daugiau kaip 50 procentų viršijančių 4 įprastų finansinių metų šių pajamų vidurkį. Norėdami sumažinti įnašą valstybei, bankai skatinami didinti indėlių ir mažinti paskolų palūkanas (kas ir vyko pastaruoju metu bankuose, tai yra už indėlius pradėta mokėti didesnis palūkanas). Mokestis galioja visiems Lietuvos bankams ir kredito įstaigoms, bet įnašas priklausytų nuo to, kiek bankas veikia Lietuvoje. Gal išimtis galėtų būti „Revolut“ bankas, nes 98 procentai jo indėlių yra ne Lietuvoje. Finansų ministerijos skaičiavimais, tikimasi surinkti apie 410 milijonų eurų: 2023 metais – apie 130 milijonų eurų, 2024 metais – apie 230 milijonų eurų, 2025 metais – apie 50 milijonų eurų.

Diskusijos dėl mokesčio

Bet kuris sektorius, kuriam sekasi sėkmingai arba geriau nei kitiems, gali įžvelgti pavojų, kad valdžia bet kada gali sugalvoti juos papildomai apmokestinti. Tarptautinio valiutos fondo vertinimu, šis mokestis gali susilpninti stabilios ir nuspėjamos mokesčių šalies reputaciją, jis gali būti suprastas, kaip užsienio

investicijų mokestis. Tarptautinio valiutos fondo teigimu, toks mokestis turėtų būti laikinas. Be to, atkreipiamas dėmesys, kad Lietuvoje veikiantys bankai nuo 2020 metų į valstybės biudžetą moka trečdaliu didesnę pelno mokestį nei visi kiti ūkio subjektai – 20 procentų vietoje įprastinių 15 procentų.

Kaip buvo paskaičiuotas avansinis bankų solidarumo mokestis?

Bankai ir kredito įstaigos įnašus mokės dalimis: kas 3 mėnesius – avansą, o metinį turės sumokėti iki kiekvienų metų birželio 15 dienos. Skaičiuojama, kad per 2023 metų I ketvirtį bankų sektorių uždirbo 258,4 milijonus eurų pelno – beveik 2,6 karto daugiau nei 2022 metais per tą patį laikotarpį. Pavyzdžiui, Swedbank grynojo pelno uždirbo 195 milijonus eurų, gryniosios pajamos buvo 277 milijonai eurų. SEB bankas grynojo pelno uždirbo 156,8 milijonus eurų, gryniosios pajamos buvo 205,8 milijonai eurų.

Banko solidarumo mokesčio privalumai

Reikia pripažinti, kad bankai ir kredito įstaigos solidarai ir reikšmingai prisideda prie šalies gnybos finansavimo. Išaugo terminuotų indėlių sumos, buvo atnaujintas taupymo lakštų platinimas. Finansų ministerijos duomenimis, už 2023 metus bankai sumokėjo apie 240 mln. eurų solidarumo mokesčio. Prognozuojama, kad už 2024 metus finansų įstaigos perves panašią sumą. O pratęsus laikinojo solidarumo įnašo mokėjimą 2025 metams ir taikant 2019-2022 m. lyginamąjį laikotarpį laikinojo solidarumo įnašo bazei apskaičiuoti – dar 50-60 mln. eurų.

UŽ MIESTO

Atskamba dar viena ypatinga VIŠTYČIO MUZIKOS PAKRANTĖ „Tai, kas įprasta Lietuvos didmiesčiams, kurortams ir miestams, tebūnie nesvetima Vištyčio kraštui“

Gintarė Sabaliauskienė

Kas gi nežino Suvalkijos krašto perlo Vištyčio? O su kiekviena vasara lieka vis mažiau nieko negirdėjusių ir apie čia skambančią Vištyčio muzikos pakrantę, kai vasaros šeštadienių vakarais ežero bangų mūša harmoningai susilieja su gyvai atliekama muzika, o nuoširdūs susitikimai ant ežero kranto atveria kitokį santykį su gamta ir menu.

Jau šeštą kartą skambėsiančios Vištyčio muzikos pakrantės sumanytojas saksofonininkas Egidijus Polita nostalgiskai prisimena šio unikalaus projekto gimimą: „Pati mintis rengti koncertus Vištyčio ežero pakrantėje gimė 2019 metų pradžioje, kai vyko Vištyčio pėsčiųjų tako (taip vadinamos promenados) darbai. Neabejojau, kad ši vieta muzikai gali būti patraukli. Tų pačių metų vasarą, per savo atostogas išmaišiau promenadą skersai išilgai ir tiesiog ieškojau, kuri konkrečiai vieta ant ežero kranto muzikai būtų geriausia. Pėsčiųjų tako suolelis, knygų namelis, gluosnių pavėsis, kalva tarsi amfiteatras ir atsiveriantis vaizdas nuo šios kalvos man pasirodė idealiausia, kas tik gali būti. Ilgai nesvarsčiau ir tiesiog Vištyčio Facebook grupėje parašiau, jog šioje vietoje besibaigiant atostogoms surengsiu kelias savo repeticijas (toli gražu ne koncertus), pasidalinsiu savo atliekama muzika su kraštiečiais... Vasaros metu miestelis ir jo apylinkės gyvena savo gyvenimą, visi užsivertę savo rūpesčiais, vargais, darbais ir problemomis, todėl nuoširdžiai nesitikėjau, kad mano repeticijos galėtų būti kam nors įdomios.“

Tačiau kaip dabar pamenu tą penktadienio vakarą... Nuo pirmųjų muzikos akordų žmonių, pažįstamų, vaikystės draugų nuo kalvos tik daugėjo ir daugėjo. Visos mano abejonės akimirksniu dužo kaip ir Vištyčio ežero bangos. Iki širdies gelmių sujaudino tie pirmieji vakarai, kai žmonės pasiklausyti muzikos atėjo nešini lauko gėlėmis, medumi, naminiu sūriu, negailėjo aplodismentų, o pasibaigus muzikai nuoširdžiai dėkodami norėjo pakalbinti ir pabendrauti. Tiesiog negalėjau viso šito taip paprastai palikti. Toks savo krašto žmonių nuoširdumas ir paprastumas mane tiesiog įpareigojo užkurti Vištyčio muzikos pakrantės idėją, ją toliau tęsti, plėtoti ir auginti. Dabar jau Vištyčio muzikos pakrantė gyvena savo gyvenimą ir daugelis planuoja savo veiklas taip, kad į jos renginius galėtų atvykti.“

E. Polita prisimena, kad pirmaisiais ir antraisiais Vištyčio muzikos pakrantės metais, kuomet savo muzika dalinosi pats, vėliau – ir draugai, iššūkių nekilo. Tačiau vėliau tapo aišku, kad be finansinio postūmio idėja nesivystys. Reikėjo sukurti galvą, kaip projekto egzistencijai pritraukti lėšų. „Teko ieškoti rėmėjų. Tai nėra paprastas darbas, kai esi Vilniuje, o potencialūs rėmėjai Vilkaviškio krašte. Vilkaviškio rajono savivaldybė 2022 metais paskelbė kultūros projektų finansavimą, sėkmingai jame sudalyvavome, teko ne vieną naktį praleisti prie projektinės medžiagos rengimo. Šioje Vilkaviškio rajono savivaldy-

bės priemonėje dalyvaujame jau treči metai iš eilės. Teko įsteigti viešąjį įstaigą, jai gauti paramos gavėjo statusą, tokiu būdu vėlgi galima pritraukti lėšų projektui. Šiais metais galiu drąsiai teigti, kad organizuojant šeštąją Vištyčio muzikos pakrantę atsirado daugiau rėmėjų. Jaučiu, kad žmonėms to reikia, todėl tapo lengviau kalbėti, tartis ir dėl finansinių klausimų ar paramos. Geros valios žmonių, įstaigų, organizacijų, vietos verslininkų, ūkininkų, prisidedančių prie Vištyčio muzikos pakrantės tęstinumo, kiekvienais metais tik daugėja.“

Nuo pinigų nepriklausantis iššūkis – gamtos sąlygos. Organizuojant renginius po atviru dangumi, nenuspėjamos lietuviškos vasaros tampa bene pagrindiniu galvos skausmu iki pat paskutinės minutės. „Dėl blogų oro sąlygų yra tekę atšaukti renginių, nukelti renginių datas, visada yra rizika dėl tokių lietuviškų vasarų. Praėjusiais metais dėl pliaupusio lietaus vieną renginį teko perkelti į Vištyčio regioninio parko lankytojų centro salę. Tačiau šiais metais dėl to taip pat radosi daugiau rėmėjų. Išties ieškome netradicinių, unikalių erdvių Vištyčio muzikos pakrantės renginiams, kurios mena Vištyčio, Suvalkijos krašto istoriją. Todėl labai tikiuosi, kad esant blogoms oro sąlygoms, šiais metais Vištyčio muzikos pakrantės renginius kelsime į Vištyčio evangelikų liuteronų bažnyčią. Širdis džiaugiasi dėl šiuo metu šioje bažnyčioje vykstančių vidaus remonto darbų“, – pasakoja E. Polita, neslėpdamas, kad didžiausia organizavimo rūpesčių našta gula ant jo pečių, tačiau tuo pačiu besidžiaugdamas, kad palaiškymo ir idėjų iš išorės taip pat netrūksta. „Projekto idėjai neabejinga mano šeima, kuri nėra vien tik klausytojas ir žiūrovas. Sutuoktinė Gintarė padeda spręsti begalę formalumų ir yra viešosios įstaigos vadovė. Prie projekto prisideda ir daug kitų geros valios žmonių, organizacijų, labiausiai norėtųsi paminėti projekto informacinius partnerius, kuriems labai esu dėkingas jau vien dėl to, kad Suvalkijos krašte Vištyčio muzikos pakrantės idėja sklinda labai plačiai.“

Ir idėja, ir pati Vištyčio muzikos pakrantė skamba plačiai ir iš lūpų į lūpas. Vakarai ant ežero kranto sutraukia daugybę žmonių, kurie čia gimę, augę, ir turi įvairiausių sąsajų su Vištyčiu. „Jaučiu, kad šie renginiai žadina gimtinės ilgėsį, norą grįžti, norą pamatyti gimtinę iš naujo, pamatyti, kaip Vištytis atrodo dabar. Kita vertus, Vištyčio muzikos pakrantė yra laisvo formato renginių ciklas, nesivaikome madų, nesiorientuojame į mases, minias, žmonės renginių metu gali vaikščioti, gali plaukioti ežere, gali stebėti renginius nuo irk-

lenčių, iš vandens dviračių, valčių, gali sėdėti ant žolės, ant ežero kranto, gali ateiti ir išeiti kada tik nori, renginiai visiškai nieko nepa-reigoja. Tačiau svarbiausias dalykas, dėl ko Vištyčio muzikos pakrantė tapo tokia artima ir laukiama – bendravimas, siekiamybė būti arčiau žmonių. Vištyčio muzikos pakrantėje viskas artima, jauku, nesudėtinga, paprasta. Visi šie maži dalykai žmones traukia, žmonės pavargo nuo formalumų, nuo raidės, nuo ribojimų.“

Nuo pirmųjų vakarų ant ežero kranto smėlio, žvyro, žolės iki dabar šie muzikiniai vakarai pasikeitė iš esmės. Vištyčio seniūnijos dėka, trečius metus iš eilės atlikėjų pasirodymai vyksta ant scenos. E. Polita įsitikinęs, kad tai dar labiau pakėlė projekto lygį, o ir atlikėjams rodoma didesnė pagarba: „Projekto ko-kybinis lygis auga kiekvienais metais. Projekto tikslas – atrasti jaunų talentų, suteikti jiems galimybes atrasti savo klausytoją. Tačiau kiekvienais metais Vištyčio muzikos pakran-tėje pasirodo vis daugiau profesionalių mu-zikos atlikėjų, turinčių meno kūrėjo statusą. Taip bus ir šiais metais.“

Šiomet renginių ciklą pradės ir užbaigs operos balsai. Vištyčio muzikos pakrantė prasideda tradiciškai, pirmąjį liepos šeštadienį, kuris šiais metais sutampa su Valstybės diena, su Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo diena, su „Tautiškos giesmės“ diena. Jeigu dar nesate priėmę sprendimo, kur liepos 6-ąją dieną giedosite Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“, tuomet brėžkite kryptį į Vištytį, kur Lietuvos himnas 21 val. skambės su operos soliste, sopranu Charlotte Kilsch.

„Vištyčio muzikos pakrantė per daugiau nei penkerius gyvavimo metus išaugo kokybine prasme. Suvalkijos regionas gali tuo didžiuotis, esu girdėjęs sakant, kad Suvalkijos kraštas kultūrinėje, meninėje bei žinomumo plotmėje turi tai, ko neturi nemažai kitų Lietuvos miestų ar miestelių. Tad tai, kas įprasta Lietuvos didmiesčiams, kurortams (Nida, Palanga, Druskininkai, Šventoji, Trakai, Anykščiai) ir miestams, tebūnie nesvetima Vištyčio kraštui.“

Vištytis dėl savo unikali istorijos bei gamtos grožio dažniausiai žmonių dėmesio nestokoja vasarą. Vištyčio muzikos pakrantė vyksta vasaros šeštadieniais, tačiau rudenį, žiemą ir pavasarį miestelis apmiršta kultūrine, menine, socialinėmis prasmėmis. Tuo pačiu stokoja ir žmonių dėmesio. Todėl šį pavasarį čia startavo naujas projektas – „Vištyčio vėjo malūno akustiniai vakarai“. O nuo 2023 metų pradėti aktualizuoti Vištyčio evangelikų liuteronų bažnyčios būklės klausimai. „Mūsų tikslas ją įveikinti tiek šaltuoju, tiek šiltuoju metų laiku. Taigi, mūsų siekiamybė ir vizija – unikalus savo istorija bei gamtos grožiu Lietuvos kraštas turi būti patrauklus ir įdomus kultūriniais ir meniniais renginiais visais metų laikais“, – planais dalinasi E. Polita.

O Vištyčio muzikos pakrantės projektas lieka ištikimas pirminei ir prigimtinei savo idėjai – ypatingą dėmesį skirti atlikėjams, kultūrinėms ar meninėms veikloms plėtojimo, kurie yra kilę iš Vilkaviškio/Suvalkijos krašto, gyvena/dirba Vilkaviškio/Suvalkijos krašte, čia vykdo kultūrinės/meninės veiklas, yra baigę Vilkaviškio muzikos mokyklą, groję/groja Vilkaviškio ar Kybartų pučiamųjų instrumentų orkestruose, vykdę ar vykdę veiklas Vilkaviškio vaikų ir jaunimo centre, studijuoja ar jau yra baigę muzikos studijas aukštosiose Lietuvos muzikos mokyklose (Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademija, kitos). „Vištyčio muzikos pakrantės projekto tikslas taip pat yra sudaryti galimybes pasirodyti ir atsiskleisti jauniems Lietuvos profesionalios muzikos atlikėjams, taip pat ir kitiems Lietuvos profesionalios muzikos talentams. Siekiame sudaryti galimybes šiems talentams ne tik atrasti save, bet atrasti savo klausytoją, savo gerbė-

Vištyčio muzikinės pakrantės siela Egidijus Polita
D. Šuliuskaitės nuotr.

ją, savo muzikos stilių. Vištyčio muzikos pakrantė neša ir dar vieną prasmingą žinią. Čia dažniausiai koncertuoja jaunimas, kuris muzikos mokslus baigė laisvoje šalyje, studijavo užsienio šalių universitetuose, įgavo įvairių patirčių, susipažino su Europos muzikos kultūra. Tai turi gilią prasmę, atsivėlgiant į tai, kad kitame Vištyčio ežero krante yra propaguojama agresijos kultūra.“

Paklaustas, ką jam pačiam reiškia Vištyčio muzikos pakrantė, E. Polita buvo atviras: „Nuskambės stipriai, bet tai mano kūdikis, vaikas, kurį auginu, prižiūriu, puoselėjau... Prieš šešerius metus pakviečiau kraštiečius ateiti prie Vištyčio ežero kranto į mano repeticijas ir ežero pakrantėje bei vakaro vėsoje pasiklausyti ramios saksofono muzikos. Nuo to laiko negaliu visko taip paprastai palikti, aš tiesiog tuo gyvenu ir ku toliau, tuo labiau visa tai mane įtraukia. Kaip Vištyčio muzikos pakrantės autorius, organizatorius ir sumanytojas aš ir vėl kviečiu visus atvykti į Vištytį ir susitikti ten pat, kur viskas prasidėjo prieš šešetą metų – prie Vištyčio ežero, greta pėsčiųjų tako, gluosnių pavėsyje, šalia knygų namelio.“

Taigi, savo kalendoriuose žymėkite vasaros šeštadienius, kada visi keliai lai veda į Vištytį.

„Šių metų Vištyčio muzikos pakrantė bus permelkta istorinio konteksto. Šiais metais sukanka 640 metų, kai pirmą kartą buvo paminėtas Vištyčio vardas. Pirmieji penki Vištyčio muzikos pakrantės vakarai bus skirti šiai sukakčiai įprasinti ir paminėti. Todėl, kam brangus šis kraštas, turėtų tikrai suklusti ir apsilonkyti bent viename Vištyčio muzikos pakrantės vakare.“

Šiais metais Vištyčio muzikos pakrantė dalinsis kultūra bei muzika bei sieks prieti dar arčiau savo klausytojo, dar labiau sieks atrasti naują auditoriją, todėl rugpjūčio 24 dieną, paskutinis, šeštasis, Vištyčio muzikos pakrantės vakaras vyks svečiuose – magiškoje, sakralioje, tačiau tuo pačiu ir liūdnoje istorijoje menančioje erdvėje – senosios Lan-keiškių Švč. Trejybės bažnyčios griuvėsiuose. Tai ypatinga vieta, kuri, mano nuomone, šiuo metu yra nepelnytai primiršta Vilkaviškio rajone. Todėl Vištyčio muzikos pakrantės projekto vienas tikslų šiais metais – įprasinti prieš daugelį metų čia tarnavusių Vil-keiškių krašto kunigų V. Balsio, J. Dabrilo bei Marijampolės gimnazijos kapeliono J. Petrikos vykdytą tautiško žadinimo, ugdy-ymo ir tautinės savimonės kėlimo veiklą Vilkaviškio kraštui ir Lietuvai.

Na ir pabaigai... Vis dėl to, jeigu tik yra noras pagauti bent tą vieną gerį – ilgai lauktą susitikimą, jauką pasi-vaikščiojimą ar svajingą pasimatymą, jūs turite būtina atvykti šią vasarą į Vištyčio muzikos pakrantę.“

Užsakytas turinys

Vištyčio muzikinė pakrantė sutraukia vis daugiau klausytojų

D. Šuliuskaitės nuotr.

Grižta MALONNY

Į antrą dešimtmetį simpoziumas žengs garsiai, turiningai ir su staigmenomis

Pernai griausmingai nuaidėjęs jubiliejiniam – dešimtajam – Malonny simpoziumui, niekam nekilo abejonių, kad vienuoliktasis – tikrai bus. Marijampolės vasaros, regis, jau neįsivaizduojamos be miesto erdves spalvomis užliejančių menininkų ir savanorystės idėjomis gyvenančio jaunimo šurmulio.

Projekto ateitimi niekada neabejojo ir Malonny siela Ray Bartkus: „Malonny auditorija kiekvienais metais tik auga, o idėjų turiu bent jau dešimčiai metų į priekį. Negalima sustoti ir nuvilti žmonių, turint tokį palaikymą ir pasitikėjimą. Savanorių gretos užsipildė per mažiau nei parą, o menininkai, bent kartą atvykę į Marijampolę iš Niujorko ir Londono, tampa tikrais Malonny patriotais – prašosi čia grįžti vėl ir vėl. Tikiuosi, kalbėsime apie tai dar ir po Malonny 20!“

Malonny be naujienų – nebūtų Malonny. Taigi ir šie metai netaps išimtimi, sako Ray Bartkus: „Išskirtinė šių metų naujiena yra ta, kad po renginio Marijampolėje Malonny 11 savaitę persikels į Lvivą Ukrainoje. Menininkai iš JAV ir JK, taip pat ir talentinga marijampolietė dailininkė Ieva Voroneckytė kartu su ukrainiečių menininkais kurs Lvive. Taip Malonny ir Marijampolė palaikys Ukrainos kovą už savo ir mūsų visų laisvę.“ Malonny mylėtojų lauks ir dar viena staigmena – spaudai ruošiamas didelio formato Malonny albumas.

Šiomet simpoziumas miestui padovanos šešis naujus piešinius. Į Marijampolę sugrįš jau pažįstami Philip Grisewood, Jeff Woodbury ir Will Teather. Taip pat – garsi menininkė ir Tik Tok žvaigždė iš Santa Fe – 83 metų Judy Tuwaletsiwa, kurios darbas „Pasakotoja“ jau puošia Marijampolę. Tiesa, tuo metu ji negalėjo atvykti dėl pandemijos apribojimų, tačiau dabar labai laukia susitikimo su marijampolietėmis.

Birželio 28 dieną Malonny vainikuos įspūdingas muzikos, garso, šviesų ir šokio performansas Gedimino gatvėje, kur publika galės šiek tiek pakeliauti laiku: išgirsti legendinę devinto dešimtmečio Marijampolės grupę MODUS. Tai viena progresyviausių to meto grupių Lietuvoje, tuo metu drebinusių Lietuvą iš Marijampolės. Taip pat vakaro svečius šokdins DJ Odocy iš Berlyno/Niujorko, Marijampolėje ketinantys sukurti „niujorkietiška berlynietiška“ nuotaiką.

Ray Bartkus sako, kad pagrindinė Malonny idėja – „Marijampolė, Londonas, Niujorkas – Idėjų migracija“ – per

dešimtmetį nepakito ir kasmet įgauna vis didesnę svorį: „Visų pirma, tai pristatymas Marijampolės gyventojams, kokiomis idėjomis šiomis dienomis gyvena kūrėjai JAV ir JK didmiesčiuose. Taip pat tai – pasidalinimas profesine patirtimi. O kartu tai ir raginimas marijampolietiams taip pat išeiti į viešas miesto erdves, jas aktyviai kurti ir taip kartu keisti miesto veidą. Juk gyvenimo kokybė mieste priklauso nuo aktyvios pilietiškios visuomenės jame.“

Birželio 22 – 29 dienomis visi kviečiami įšilieti į Malonny simpoziumą: stebint, žiūrint, klausant, dalyvaujant.

„Malonny – tai bendravimas! Priekite, pakalbinkite atvykusius menininkus, susipažinkite, kuo jie gyvena, pasipasaokite, kas svarbu jums! Toks bendravimas yra neįkainojama vertybė!“ – kviečia Ray Bartkus.

Programą ir daugiau naujienų sekite Malonny Facebook paskyroje, naujienų portale www.mmm.lt, Marijampolės televizijoje.

Projektas iš dalies finansuojamas Lietuvos kultūros tarybos ir Marijampolės savivaldybės lėšomis. Pranešimas spaudai

**MA
LON
NY**
11

27 d. 18 val.
FORUMAS
Viešbučio Mercure II aukšte

28 d. 21 val.
PERFORMANSAS
Gedimino pasaže

29 d. 13 val.
EKSKURSIJA
„Nuo paveikslų prie paveikslų“
J. Basanavičiaus aikštėje prie paminklo

22-29 d. birželio

Projektą iš dalies finansuoja
LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

DOVANOJAME AKIMIRKAS SAU MAMOMS, AUGINANČIOMS VAIKUČIUS

Sia iniciatyva norime suteikti galimybę mamoms pailsėti nuo kasdienybės, praplėsti pažinčių ratą ir susirasti bendraminčių, stiprinti šeimas.

JUK LAIMINGA MAMA - LAIMINGA ŠEIMA

UŽSIĖMIMAI VYKS ŠEŠTADIENIAIS:

MARIJAMPOLĖS PETRO KRIAUCIŪNO VIEŠOJI BIBLIOTEKA, ŠUNSKŲ FILIALAS. VARPO G. 32, MARIJAMPOLĖS SAV.
DAILĖS TERAPIJOS UŽSIĖMIMAI:
• LIEPOS 20 D. 13:00 VAL.
• LIEPOS 27 D. 13:00 VAL.
• RUGPJŪČIO 3 D. 13:00 VAL.
• RUGPJŪČIO 10 D. 11:00 VAL.
SAJONINGAS ĖJIMAS: RUGPJŪČIO 17 D. 15:00 VAL. TRUKMĖ - 3 VAL.

PRIE SASNAVOS SENIŪNOS. SŪDUVOS G. 27, SASNAVA, MARIJAMPOLĖS SAV.
DAILĖS TERAPIJOS UŽSIĖMIMAI ŠEŠTADIENIAIS:
• RUGPJŪČIO 24 D. 17:00 VAL.
• RUGPJŪČIO 31 D. 17:00 VAL.
• RUGSĖJO 7 D. 17:00 VAL.
• RUGSĖJO 14 D. 17:00 VAL.
SAJONINGAS ĖJIMAS: RUGSĖJO 21 D. 10:00 VAL. TRUKMĖ - 3 VAL.

UŽSIĖMIMAI MARIJAMPOLĖJE:
DAILĖS TERAPIJOS UŽSIĖMIMAS
• RUGPJŪČIO 24 D. 11:00 VAL., DRAUGYSTĖS BIBLIOTEKA, DRAUGYSTĖS G. 5, MARIJAMPOLĖ
• RUGPJŪČIO 31 D. 11:00 VAL., MARIJAMPOLĖS POEZIJOS PARKAS, VILKAVIŠKIO G. 2
SAJONINGAS ĖJIMAS: RUGSĖJO 28 D. 14:00 VAL. TRUKMĖ - 3 VAL.
MARIJAMPOLĖS VYTAUTO DIDŽIOJO PARKAS, P. KRIAUCIŪNO G. 26, MARIJAMPOLĖ

REGISTRACIJA TELEFONU +370 684 93661 ARBA EL. PAŠTU MESKARTUCENTRAS@GMAIL.COM

Tokie bendri užsiėmimai mamoms suteiks galimybę artimiau susipažinti, pabendrauti, pasidalinti savo patirtimi ir rūpesčiais su kitomis mamomis, padės išlieti susikauptą įtampą, nerimą.

UŽSIĖMIMAI YRA NEMOKAMI

LIETUVIŠKAS VAKARAS
MES KARTU

ĮGYVENDINAMAS MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS VISIONINĖS SVIEKATOS RĖMIMO PROJEKTAS "KO REIKIA KIEKVIENAI MAMAI"

ORGANIZATORIUS: VŠĮ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS CENTRAS "MES KARTU"

06.23 20⁰⁰
PAŠEŠUPIO PARKE

TRUMPIAUSIOS NAKTIES ŠVENTĖ
JONINĖS

PROGRAMUOJĘ:
MARIJAMPOLĖS KULTŪROS CENTRO
MEGĖJŲ MENO KOLEKTYVAI

GRUPĖ
„UNITY“
(NORVEGIJA)

TAUTIŠKA KAPELIJA
„SUTARAS“

ATLIKĖJAS
VYTAUTAS ŠIŠKAUSKAS

GRUPĖ
„TABASCO“

Projektą iš dalies finansuoja:
LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

DAUGIAU INFORMACIJOS APŪKŠTŲ KULTŪROS CENTRO RENGINIAMS

XIII
2024
Marijampolės Poezijos parke

DAINUOJAMOSIOS POEZIJOS FESTIVALIS

Vytautas Kernagis

Kai sirpsta vyšnios Suvalkijoje

20 val.

LIEPOS mėn.

4 d. „Maestro Vytauto Kernagio muzikos keliu“
„Jazzmanija“ atlikėjai: Eglė MURAIŠKAITĖ (vokalas), Emilija RAGONAITĖ (kontrabasas), Kamilas ŽILKAVIČIUS (bateriai), Povilas STEKAITIS (saksofonas), Aurimas RUTKA (mušamieji). Kartu su Muzikinių paviljono ir atlikėjų Vytauto Kernagio kūrinių, kurie turi didelę lietuvišką muzikinę vertę Lietuvos kuryboje. Visos dainos išdėstys su gyvu garu akompanimentu, bei klasikiniais instrumentais Remonto Martencionių. Muzika kelia mama pūdas kelianči koncerto vedėja Jūlitė Tarasavičiūtė.

11 d. Svaiginantis portugaliskasis Fado (Portugalija)
Koncertas skambės magiška fado. Tradicinė portugaliskoji muzika, sukurianti nuo širdies pasidavimą, ome skandėra - tikrai dainai dži ja parmelkiančia ilgesio ir melancholijos - artima ir lietuvių širdiai. Ne pirmą kartą Lietuvoje viešinti vakaliute Celia LEIRIS kartu su virtuoziniu gitaristu Pedro MELODILIA ir joje FILIPE kada atskleisti portugaliskos dainos gelmes.

18 d. Austėja
Austėja - maitinasi ir poezijos kūrėja, kurios tikslinė brendimo - žemaitių kalba atliekamas dainos, persipynimas su subtiliais muzikos ir gamtos elementais. Koncerte metu atliksia ne tik dainuotę, bet ir kūrėjų įvairius žanrus, bendradarbiaujant su grupės maitinimo patalpi ir kasdienybės. Kartu su Austėja scenoje groja Devidas Pilieckas (fortepijonas), Tadas Petkevičius (gitaras).

25 d. Gediminas Storprištis su grupe
Gediminas Storprištis su grupe pristato koncertą „Sakys: „Sakys““ tai naujausia Gedimino programa apjungianti ilgametį muzikinį kūrybos kelią, kurį sudarė net 13 solinių albumų. Šiame pastarajame albume tai, kas liečia širdį, verčia susimąstyti, atstovauti, mistifikuoti... Tik šios, tiek naujos dainos vėžėms dar stipresni ir garsesni, nei ji kartą Gedimino baltais ilgamačiai ir bendradarbiaujant - Jūlitė Storprištis (vokalinė), Darius Mielaitis (Makamų), Jonas Mielaitis (saksofonas), Tadas Petkevičius (gitaras). Kūrybinę laisvę įdėmiausiai, triukšmingas ir prasmingas vakaras.

Renginio vedėjai
Rimantas Lekeckas ir Neringa Nekrašiūtė

Projektą finansuoja:
LIETUVOS KULTŪROS TARYBA
MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ
Organizatoriai:
Muzikiniai paviljonai
Aldo gelis
Suvalkietis
SMART
Partneriai:
Lietuvos kultūros taryba
Muzikiniai paviljonai
Muzikiniai paviljonai

VIŠTYČIO VARDUJ 640 METŲ

VIŠTYČIO MUZIKOS PAKRANTĖ

2024 07 06 20 VAL. LIETUVIŠKAS VAKARAS
2024 07 13 20 VAL. DUETŲ VAKARAS
2024 07 20 20 VAL. AKADEMINIS VAKARAS
2024 07 27 20 VAL. GITAROS VAKARAS
2024 08 03 20 VAL. ORKESTRO POEZIJA
2024 08 24 19 VAL. GALA VAKARAS

PREKIAUJA SUKAPOTOMIS MALKOMIS!

- Alksnis – 50 Eur. už erdm.
- Beržas – 55 Eur. už erdm.
- Ažuolas – 65 Eur. už erdm.
- Uosis, skroblas – 70 Eur. už erdm.
- Mišrios – 53 Eur. už erdm.

Suvalkijoje pristato nemokamai! Tel. +370 675 16005

SIENŲ ŠILTINIMAS į oro tarpus
Tel. 8 696 42 020

Dovanoju klausos aparatą.
Tel. +37064604605

SPINDULIO kinas

Birželio 21-27 dienomis

Didžiojoje salėje:
„Išvirkščias pasaulis 2“
Dubliuota lietuviškai
21, 25–27 d. 15 val., 17.30 val.
22, 23, 24 d. 12.30 val., 15 val., 17.30 val.

„Karalienės žaidimas“
21–26 d. 19.30 val.

„Pašėlė vyrukai: viskas arba nieko“
21, 22 d. 22 val.

Išankstinis seansas:
„Tylos zona: pirmoji diena“
27 d. 19.30 val.

Mažojoje salėje:
„Garfildas“
Dubliuota lietuviškai
21 d. 17.15 val.
22, 23, 24 d. 13.15 val., 15.15 val., 17.15 val.
25–27 d. 15.15 val., 17.15 val.

„Pašėlė vyrukai: viskas arba nieko“
21–26 d. 19.15 val.

„Karalienės žaidimas“
27 d. 19.15 val.

„Stebėtojai“
21, 22 d. 21.30 val.

PROTO MANKŠTA

Kiekviename atsakyme pakeiskite po vieną raidę

1. Saulės sistemos planeta.
2. Rašytojo Tveno vardas.
3. Gurkšnis.
4. Lietuvių mitinė būtybė – turto dvasia.

1					
2					
3					
4					

mankas – kanukas

Atsakymai: Marsas – Markas

1. Turkiškai ši spalva skamba taip: „kahverenge“.
2. Gamtinė mineralinė medžiaga, iš kurios gaminami metalai.
3. Šuns namas.
4. Žodžių „vargas“, „nelaimė“ sinonimas.

Atsakymas: Metalinė parkerio plunksna.

1				
2				
3				
4				

Atsakymai: Ruda-Rūda-Būda-Bėda

Spręskite kryžiažodį ir laimėkite prizus!

Išspręskite kryžiažodį ir siųskite atsakymus el. paštu redakcija@mmm.lt arba įmeskite į redakcijos pašto dėžutę, esančią adresu Gedimino g. 11, Marijampolė. Siųsdami atsakymus, nepamirškite nurodyti savo vardo, pavardės ir telefono numerio. Burtų keliu išrinksime vieną nugalėtoją, kuriam atiteks „Spindulio“ kino teatro kvietimas dviem asmenims į bet kurį pasirinktą filmą.

Atsakymų laukiame iki 2024 m. liepos 1 d.

Masinės daugelio sporto šakų varžybos	Sunkiai išsprenžiamas klausimas								3	Žemiausias diplomatinis rangas	Medžio „ranka“
Drabužio dalis nuo apykaklės iki rankovės	Lyg, tartum	Ir ... šuniui kartais tenka geras kaulas			Šis darbas ne tavo ... (nepajėgsi padaryti)			Danijos smulkūs pinigai		Priklausantis žemės ašigalių sričiai	
							5	Upė Paragvajuje ir Brazilijoje			
	Griežtos dorovės šalininkė	Didžiulės rupūžės						Judėk pagal muziką		Muzikos stilius	
1	Europos Sąjungos bendra valiuta		2					Istorinė baltų žemė			
	Nuėjo ... – nemoka pradėti	Lindo gilyn (aštrus daiktas)								Mongolijos sostinė – ... Batoras	6
					„Universitetas“ pagarbiamai – alma ...			K. Binkio poemėle ... ir baiki	4		
											Beformė medžiaga
								Amerikiečių aktorė Betė ...	8	Riba (mat.)	
								Vandens srovės sukamas variklis		Romantinė komedija „... ne tau“	7
	Antros klasės mokinė										

Sudarė Danutė Šulcaitė

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Praėjusio kryžiažodžio atsakymai:

Vertikalčiai: Brigadininkė. Kežas. Anšlagas. Abi. Rus. Nam. Snukis. Patna. Striukas. Chanas. Tonas. Antra. Lietaus. Ėsi.

Horizontaliai: Blakstiena. Pirštus. Vakarais. Degustacija. Ižas. Nas. Piratas. Lis. Au. Non. Antkrantė. Ikebana. SARS. Imasi. Sai.

Pažymėtuose langeliuose: Cerberis.

NEMOKAMA „Miesto laikraštis“ (ISSN 1822-5667) leidžia viešoji įstaiga Marijampolės televizija (įm. kodas 151455022, vienintelis dalininkas viešoji įstaiga „Atviros visuomenės forumas“).

Redakcijos adresas: Gedimino g. 11, Marijampolė. Tel. +370 679 51 451

Naujienų tarnybos vadovė Gintarė Sabaliauskienė, el. p. gintare@mmm.lt

Žurnalistė-kalbos redaktorė Daiva Balčiūnė, el. p. redakcija@mmm.lt

Žurnalistė Laura Anelauskaitė-Jakštienė, el. p. laura@mmm.lt

Žurnalistė Žaneta Jakubauskaitė, el. p. zaneta@mmm.lt

Dizainerė-maketuotoja Jūratė Ruzienė

Laikraštis leidžiamas du kartus per mėnesį. Kitas numeris – 2024 m. liepos 4 d. Tiražas 6020 egz.

Spausdino „Polska Press Sp.z.o.o.“

Užsakomųjų straipsnių pavadinimai – pasvirusiu šriftu.

Už skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako.

Perspauzdinti ar kitaip naudoti bet kokį laikraščio turinį galima tik gavus išankstinį redakcijos sutikimą.

Sveikiname!

Editą Bindokaitę – Černiauskiene

55 metų sukakties proga.

Tegul Tavo gyvenimas teka kaip upė, ta pačia vaga, nenusenka ir neišdžiūsta.

Sveikina mama ir artimieji

Sveikiname!

Jonus ir Janinas

su artėjančiomis **Joninėmis**.

Linkime, kad Joninių laužas atneštų Jums džiaugsmą, šilumą, o rastas paparčio žiedas tegul pražysta Jūsų delnuose.

Miesto laikraščio redakcija

Sveikiname!

Taurą Zadružną
artėjančio gimtadienio proga.

Klestėk! Tegul žvaigždės tau būna palankios, teigiami horoskopai pildosi, o nepalankūs būna melagingi!

Sveikina šeima

Kviečiame sveikinti savo artimuosius ir Miesto laikraštyje. Sveikinimo kaina – 10 Eur. Sveikinimą siųskite el. paštu redakcija@mmm.lt

Sveikinimų koncertas

Marijampolės
Televizija

ŠEŠTADIENIAIS
16 val.

Marijampolės televizijos sveikinimų koncerto, žinių ir kitų laidų įrašus rasite: www.marijampoles.tv

Praėjusio kryžiažodžio konkurso nugalėtoja burtų keliu išrinkta Kamilė Dimšaitė.

Sveikiname!

Dėl prizo atsiėmimo susisieksime asmeniškai.